

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU
EVLİLİK/İZDİVAÇ
PROGRAMLARININ AİLE
KURUMUNA OLUMSUZ
ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
VE ALINABİLECEK ÖNLEMLERİN
BELİRLENMESİ ALT KOMİSYONU

12.06.2017 Tarihli Alt Komisyon Toplantı Tutanağı

12 Haziran 2017 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.36

BAŞKAN : Canan CANDEMİR ÇELİK (Gaziantep)

BAŞKAN – Alt Komisyonumuzun değerli üyeleri, saygıdeğer katılımcılar, değerli basın mensupları; yeterli çoğunluğumuz vardır. Evlilik/İzdivaç Programlarının Aile Kurumuna Olumsuz Etkilerinin Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonunun 3’üncü toplantısını açıyorum. Herkese hoş geldiniz diyorum.

Değerli katılımcılar, malumunuz olduğu üzere, televizyonlarda yayınlanan evlilik programlarıyla ilgili kamuoyunda ciddi bir rahatsızlık oluşmuş, çok sayıda şikâyet dilekçesi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu başta olmak üzere, ilgili kurumlara iletilmiş, bu nitelikteki programlar üzerindeki denetimin artırılması, hatta yayından tamamen kaldırılmasını talep eden şikâyet dilekçelerinin Komisyonumuza da gelmesi üzerine Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunca evlilik programlarının aile kurumuna olumsuz etkilerinin araştırılarak alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla 22 Şubat 2017 tarihli Dilekçe Komisyonu Genel Kurul toplantısında konuyla ilgili bir alt komisyon kurulmasına, komisyonun 5 milletvekilinden oluşmasına karar verilmişti.

Alt Komisyonumuz, 1 Mart 2017 tarihli ilk toplantısında Başkanını seçerek Komisyonun çalışma takvimini belirlemiştir.

16 Mart 2017 tarihinde yapmış olduğu 2’nci toplantısında Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanı Düzce Milletvekili Ayşe Keşir’i dinlemiştir.

Alt Komisyonumuz, 6 Mart 2017 tarihinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Kamu Denetçiliği Kurumuyla yazışma yapmış ve anılan kurumlar kendilerinden istenilen bilgi, belge ve raporları Komisyonumuza göndermişlerdir.

Komisyon çalışmalarımızın devam ettiği süre zarfında 29 Nisan 2017 tarihli Mükerrer Resmî Gazete’de 690 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yayınlanmış ve anılan KHK’nın altıncı bölümünde medya hizmet sağlayıcılarıyla ilgili bazı düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

690 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 61’inci maddesiyle 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun’un 32’nci maddesinde yapılan değişikliklerle bazı düzenlemeler gerçekleştirilmiş ve yayın ilkelerini ihlal eden programlara uygulanacak olan cezalar son derece ağırlaştırılmıştır.

Kısaca bilgi vermek gerekirse; 690 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle getirilen düzenlemeler neticesinde yayın ilkelerini ihlal eden programlara yaptırım kararının tebliğinden itibaren bir yıl içinde 20’den fazla ihlal olması hâlinde yayının beş gün durdurulması, bir yıl içinde aynı ihlalin tekrarı hâlinde yayının on gün durdurulması, ihlalin ikinci tekrarı hâlinde ise yayın lisansının iptal edileceğine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Yine kanun hükmünde kararname düzenlemesi, çocuk ve gençlerin televizyon izlediği saatlerde yapılan ve onların zihinsel, fiziksel ve ahlaki gelişimini olumsuz yönde etkileyen tüm yayınlara yönelik genel bir yaptırım içerilmektedir. Daha önce koruyucu sembol kullanılarak çocukların da TV izlediği saatlerde yapılan bu tip yayınlar, şimdi koruyucu sembol olsa bile söz konusu zaman dilimlerinde yapılamayacaktır.

Alt Komisyonumuzun yapmış olduğu çalışma ve değerlendirmeler neticesinde, 690 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle yapılan yasal düzenlemelerin şikâyetle konu yayınlarla ilgili olarak gerekli ve yeterli yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmiş olması, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun yayınlara ilişkin denetim yetkisinin artırılması, yayın ilkelerinin ihlali hâlinde verilecek cezaların yaptırım gücünün olabildiğince artırılması, yayın durdurmadan yayın lisansının iptaline varan yaptırımlara bağlanmasının yeterli olduğu değerlendirilmekte olup sizlerin de uygun ve yeterli görmesi hâlinde alt komisyonumuzun çalışmalarının bitirilmesini öneriyorum.

Yasal düzenlemelerle getirilen yaptırımların caydırıcı gücünün olabildiğince kuvvetli olmasının, bundan sonra yayın hizmetlerinin yayın ilkelerine daha uygun nitelikte yayın yapılmalarını sağlayıp reklam ve rating kaygıları nedeniyle kamusal sorumluluğun göz ardı edilmesine engel olacağını düşünüyorum.

Söz almak isteyen sayın vekilimiz...

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Ben bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Tabii, buyurunuz Sayın Vekilim.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Evlilik programlarının aile kurumuna olumsuz etkileri, gerçekten toplum içerisinde, vatandaşlarımız içerisinde bu noktada -Komisyonumuzun da belirttiği gibi- çok şikâyetler aldık; hâlâ daha çevremizde, bulunduğumuz ortamlarda bu yönde şikâyetleri almaktayız. Ben bu noktada -detaylı bir rapor da karar da- sonuç aldığımıza inanıyorum burada.

Ama tabii burada soracağım sorular: Bu evlilik programlarında ihlaller neyi kapsıyor? Yayın saatleri noktasında da hâlâ aynı saatlerde programların devam ettiğini görüyoruz, izliyoruz. Bu noktada “Yaptırım ne olacakla ilgili bir sonuca vardık mı, nasıl varacağız?”la ilgili ben öyle bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii, burada kanun hükmünde kararnameyle RTÜK’ün eli güçlendirildi daha çok. Burada, tabii, her şeyin ötesinde, toplumsal duyarlılığın ve bu konudaki hassasiyetin artırılması çok önemli. Toplumdaki buna yönelik tepkiler RTÜK kanalıyla da harekete geçirilmek suretiyle şikâyetlerin yine ne kadar çok yoğun olursa, özellikle hassasiyetler konusunda, RTÜK’ün eli de bu konuda daha da güçlenecek. Ama kanun hükmünde kararname RTÜK’ün elini çok güçlendiriyor ve süreç içerisinde, tabii, şikâyetler doğrultusunda da bu yaptırımları, bu kararları uygulama imkânı RTÜK’ün mevcut.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Yani “Yayın saatlerini şu saate alın.” şeklinde acaba RTÜK herhangi bir telkinde bulunacak mı ya da bir yaptırım yapacak mı?

BAŞKAN – Yani şu şekilde, içeriğinde var.

FİKRİ DEMİREL (Yalova) – Zaten içeriğinde var, cezai müeyyideler lisans iptaline kadar gidiyor benim anladığım kadarıyla.

BAŞKAN – 8’inci maddenin (2)’nci fıkrasında “Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar bunların izleyebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılsa dahi yayınlanamaz.” deniyor.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – O noktada herhangi bir... Şimdi gündüz saatlerinde oluyor yani gündüz saatlerini de izlenme saatleri olarak biliyoruz. O noktada yani “Bunları geç saatte yapın.” şeklinde bir yaptırım yapılabilir mi acaba ya da yapılacak mı?

BAŞKAN – Yani buna tabii düzenleme getirilebilir, RTÜK buna düzenleme getirebilir, içerik düzenlemesini yapabilir diye düşünüyorum. Şu anda da içerikle alakalı herhâlde denetimleri daha yoğunlaştırdılar diye düşünüyorum, takip ettiğim kadarıyla.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – O konuda da bizim takibimiz sanırım olacaktır.

BAŞKAN – Dilekçe Komisyonunun her zamanki gibi denetim vazifeleri arasına giriyor.

Teşekkür ediyorum.

BÜLENT ÖZ (Çanakkale) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Vekilim.

SEYFETTİN YILMAZ (Adana) – Sayın Başkanım, ben, tabii, çalışmaların detayını çok bilemiyorum, yeni başladım Komisyona ama burada bir karar aldık anladığımız kadarıyla -değil mi- bununla alt komisyonun görevini bitiriyoruz.

BAŞKAN – Evet.

SEYFETTİN YILMAZ (Adana) – Şimdi, tabii, ne çalışmalar yapıldı çok detaylı bir bilgiye sahip değilim, Komisyon olarak veya alt komisyon olarak ama gördüğüm bir tablo var, gerçekten bu evlilik programları toplumumuzu yaralıyor. Yani bizim bir Türk İslam aile yapımız var, o aile yapısına dinamit vuran programlar bunlar.

Şimdi, bu kanun hükmünde kararnameyle kamuoyuna yansıyan şuydu: İşte, bu programlar kaldırılıyor şeklinde birtakım şeyler oluştu ama benim gördüğüm, bütün televizyon kanallarında, dört beş kanalda gene aynı içerikli bu evlilik programları devam ediyor, hiçbir değişiklik görmedim ben. Yani izlediğim, daha önce, bu kanun hükmünde kararname ile kanun hükmündeki kararnameden sonra pek bir şeyin değiştiğini görmedim. Kanun hükmünde kararnameyle alınan bu tedbirlerin de yeterli olduğunu düşünüyorum.

Yani bizim aile yapımızı korumak gibi bir zorunluluğumuz var. Eğer böyle bir konuyu da Meclis olarak inceliyorsak bununla ilgili bence daha radikal yaptırımların alınması noktasında kararlar almamız gerektiğini düşünüyorum. Yani bu hâliyle yine devam edecek. Biraz önce sayın milletvekilimizin ifade ettiği gibi, çocukların seyretmediği saat değil o saat. Yani benim gördüğüm -zaman zaman takip ediyorum- kimi ikide başlıyor, kimi üçte başlıyor, kimi dörtte başlıyor, akşam yediye kadar devam ediyor yani çocukların seyrettiği saatler. İçeriklerinde de herhangi bir değişiklik yok, tamamen bizim geleneksel aile yapımızı bozucu, rencide edici, yaralayıcı programlar olduğunu düşünüyorum. Ben bunların kökten kaldırılması noktasında bir karar almanın daha doğru olduğunu düşünüyorum. Yani bu alınan kararları kesinlikle yeterli görmüyorum. Yani şimdi, eğer böyle bir şey varsa, kanun hükmünde kararnameyle birtakım düzenlemeler getirebiliyorsak bunun da yapılması gerekiyor. Yani bu toplumu korumak bizim öncelikli görevimiz. Gerçekten böyle bir program olmaz yani saçma sapan; aile yapımıza, toplumumuza, geleneklerimize, göreneklerimize ters o kadar çok yapı var ki hangi birini irdeleyeceğiz? Yani ben o şekilde, bu alınan kararları yeterli bulmadığımı ifade etmek zorundayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

FİKRİ DEMİREL (Yalova) – Aynı duyguları hepimiz paylaşıyoruz zaten.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, kanun hükmünde kararnamede 6112 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin (ç) bendinde “İnsan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez.” (f) bendinde “Toplunun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz.” ve ayrıca (2)’nci bendinde, biraz önce de ifade ettiğim gibi “Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimine zarar verebilecek türde

içerik taşıyan programlar bunların izleyebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılsa dahi yayınlanamaz.” diyor. Yine, 32’nci maddenin (c) fıkrasında bu, zamanlamaya ilişkin düzenlemeyi -isterseniz okuya da bilirim- daha ayrıntılı bir şekilde ifade ediyor.

Tabii, şimdi, bizim burada Komisyonumuzun yetkileri ve denetim faaliyeti belli. Alt komisyon olarak da biz burada bir farkındalık oluşturmak, toplumun bu konudaki hassasiyetini artırmak ve bu konudaki yapılması gereken düzenlemelere dikkat çekmek amacıyla bunu oluşturduk. Kanun hükmünde kararnamenin düzenlemesinin hayata geçmesi de herhâlde biraz süreç de aldı sanırım. Ama önümüzdeki yayın dönemlerinde çok daha düzene gireceğini düşünüyorum. RTÜK’ün de buradaki denetim yetkisinin daha güçlendirildiğini düşünüyorum.

Tabii, takdir sizlerin ama Komisyonumuzun çalışmalarının -sizlerin de takdiriyle- tamamlandığı düşüncesiyle rapor oluşturmaya ilişkin oylarınıza sunuyorum...

FİKRİ DEMİREL (Yalova) – Ben bir iki katkı sunabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

FİKRİ DEMİREL (Yalova) – Sayın vekilim “Geç katıldım.” dediği için ben şöyle söyleyeyim.

SEYFETTİN YILMAZ (Adana) – Bugün ilk katılıyorum yani.

BAŞKAN – Evet, bir değişiklik oldu.

FİKRİ DEMİREL (Yalova) – Değerli arkadaşlar, ben de hepinize hoş geldiniz diyorum, saygılar sunuyorum.

Şimdi, bizim zaten ilk toplantıda aldığımız karar şu idi: İlgili kurumlarla görüşmek; RTÜK’le vesaireyle vesaireyle. Zaten o karardan sonra, bu alt komisyonu oluşturduktan sonra toplumda da bir şey yarattı, hatta bana soranlar oldu “Evlilik programlarıyla ilgili ne yapacaksınız?” diye, ben de dedim ki: Belli girişimleri yapacağız, inşallah, aile yapımıza uygun, toplumun arzu ettiği şekilde bir sonuç alacağız. Hemen akabinde bu kanun hükmünde kararname çıktığı için bizim artık RTÜK’le gidip bir fikir alışverişi yapmamızın bir anlamı kalmıyor. Dolayısıyla, RTÜK diyecek ki: Çıkan kanun hükmünde kararname doğrultusunda biz gereken tedbirlerimizi alacağız, ilgili kurumlara bildirimlerimizi yapacağız, ondan sonra da bu kanun hükmünde kararnameyle bize verilen cezai müeyyideleri uygulamaya başlayacağız.

Onun için, alt komisyonun bu anlamda artık yapacağı bir çalışma kalmadı. Biz, sonucu yani şu kanun hükmünde kararnamenin sonucunu takip edebiliriz, ileride baktık ki yine toplumun arzu ettiği gibi bir sonuç alınamadı, tekrar konu gündeme getirilebilir. Yani şu anda bu raporu sonuç olarak bağlamamızda fayda var diye düşünüyorum ben.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Komisyon çalışmalarının tamamlanarak rapora bağlanmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul etmeyenler... Kabul etmeyenler... Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Değerli üyeler, toplantı gündemimizde yer alan görüşmeler tamamlanmıştır.

Komisyonumuz, yapmış olduğu çalışmalar neticesinde hazırlayacağı raporu karara bağlamak üzere Dilekçe Komisyonu Genel Kuruluna sunacaktır.

Hepinize çok teşekkür ediyor, iyi günler diliyorum.

Komisyon çalışanı arkadaşlarımıza, basın mensuplarımıza da ayrıca teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 14.52